

ІНВЕСТИЦІЇ У МАШИНОБУДІВНУ ПРОМИСЛОВІСТЬ РЕГІОНУ, ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗМІЦНЕННЯ ЙОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

***Анотація.** У статті здійснено дослідження значення інвестиційних ресурсів у забезпеченні розвитку машинобудування в контексті зміцнення потенціалу регіону. Визначено основні тенденції та проблеми інвестиційного забезпечення машинобудівної промисловості Миколаївського регіону.*

***Ключові слова:** інвестиції; машинобудування; регіон; потенціал; розвиток.*

INVESTMENTS IN THE REGION'S MACHINERY INDUSTRY AS A PREREQUISITE FOR STRENGTHENING YOUR POTENTIAL

***Abstract.** The article examines the importance of investment resources for ensuring the development of mechanical engineering in the context of strengthening the potential of the region. The basic tendencies and problems of investment maintenance of the engineering industry of the Nikolaev region are defined.*

***Keywords:** investments; Mechanical engineering; Region, potential, development.*

В трансформаційних умовах економіки України одною із об'єктивних умов розвитку регіону являється висока інвестиційна активність, основою якої є зростання обсягів вкладень, удосконалення структури джерел інвестиційних ресурсів, ефективне їх використання. Саме інвестиціям відводиться роль провідного фактору формування потенціалу інноваційного розвитку галузей регіону у зміцненні його конкурентних переваг в складних умовах зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування вітчизняної економіки. Як свідчить досвід успішних країн, рушійною силою науково-технічного прогресу в їх економіках є машинобудівний комплекс, який слугує основою техніко-технологічного оновлення інших галузей завдяки виробництву інвестиційної продукції – прогресивних видів машин та обладнання, транспортних засобів, інструментів та приладів. Тому випереджальне нарощування інвестиційних ресурсів у машинобудівну промисловість є необхідною передумовою забезпечення структурних зрушень у інших галузях вітчизняної промисловості, розширення та зміцнення її інноваційного та виробничого потенціалу.

Машинобудівна сфера є визначальною у забезпеченні соціально-економічного розвитку Миколаївської області, як високорозвинутого індустріального регіону держави з потужною багатогалузевою промисловістю. Промислові підприємства міста забезпечують до 50% обсягів продукції суднобудування України, понад 90% державного виробництва газових турбін, 80% глинозему – сировини для виробництва алюмінію. Тому випереджальне нарощування інвестицій у машинобудівну промисловість є необхідною передумовою забезпечення структурних зрушень у інших конкурентних галузях промисловості регіону, що підтверджується реаліями сьогодення. У структурі промисловості Миколаєва важливе місце займає машинобудування і металообробка, серед яких виділяються такі галузі, як суднобудування й енергетичне машинобудування. Проте, спостерігається низький рівень ефективності використання потенціалу машинобудівного виробництва, частка якого у промисловості регіону в середньому не перевищує 7,6%. Саме однією з причин такої динаміки слід відзначити скорочення капітальних вкладень у розвиток машинобудування: у 2019 році порівняно з 2018 р. їх питома вага зменшилася майже на 2,2 в.п. і становила всього-навсього 4,1% у загальному обсязі капітальних вкладень у розвиток економіки Миколаївської області (табл.1) [1].

За даними Головного управління статистики у Миколаївській області, головним джерелом фінансування інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 9 млрд.грн, або 73,2%. За рахунок бюджетних асигнувань освоєно 14,4% капітальних інвестицій (1,8 млрд.грн). Частка кредитних ресурсів становила 8,6% (1,1 млрд.грн). Найбільш

масштабні інвестиції здійснювались на підприємствах промисловості, якими освоєно 3,6 млрд.грн, або 32,3% від загальнообласного обсягу інвестицій; оптової та роздрібної торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів – 3,1 млрд.грн (25,3%); сільського, лісового та рибного господарства – 2 млрд.грн (16,3%). У промисловості найбільше капіталовкладень (77,3%) використано підприємствами з виробництва харчових продуктів та напоїв. Основним джерелом фінансування капітальних інвестицій у машинобудівній промисловості є власні кошти підприємств та організацій – їх частка у загальному обсязі капітальних інвестицій галузі у 2017-2019 рр. в середньому становила 83,1% . Переважно низхідну динаміку та незначні обсяги протягом 2019-2020 рр. демонстрували капітальні інвестиції коштами державного та місцевого бюджету – їх обсяги у 2020 р. порівняно з 2019 р. скоротилися майже у два рази (з 14,4% до 6,5%).

Таблиця 1. Місце машинобудівної галузі у промисловому секторі Миколаївської області

Показник	Роки							
	2010		2017		2018		2019	
	обсяг	(%)	обсяг	(%)	обсяг	(%)	обсяг	(%)
Обсяг промислової продукції , всього	18687,9	100	53619,2	100	59884,7	100	62274,9	100
млн..грн , у т.ч. машинобудування	1064,2	5,7	3938,7	7,3	3223,0	5,4	4716,6	7,6
Капітальні інвестиції ,млрд..грн.	1342,2	100	2364,7	100	2153,3	100	3602,0	100
-у т.ч. машинобудування	105,9	7,9	153,5	6,5	137,0	6,4	146,5	4,1
Експорт-імпорт , Експорт,млн..дол.США	1597,1	100	1900,6	100	2112,6	100	2152,6	100
А	263,0	16,5	70,1	3,7	53,8	2,5	101,2	4,7
-з них машинобудівна продукція	866,1	100	781,7	100	740,0	100	989,0	100
Імпорт,млн..дол.США	342,7	39,5	270,4	34,5	263,8	34,1	320,4	32,4
-з них машинобудівна продукція								

Варто відзначити, що машинобудування належить до галузей, яка вимагає значних обсягів інвестиційних ресурсів, що зумовлено високою вартістю машин та високотехнологічного обладнання та значною фондоемністю машинобудівних виробництв[2]. Оновлення вітчизняної машинобудівної промисловості істотно гальмується низькими темпами залучення кредитних коштів. Так, частка кредитних коштів у структурі капітальних інвестицій у промисловості Миколаївщини залишалася вкрай низькою (8,6 % у 2019 р., у 2020 р. – 3,6 %). На жаль, і іноземні інвестори не поспішають інвестувати кошти у розвиток основних видів промислової діяльності регіону. Такі тенденції характерні і для всього вітчизняного машинобудівного комплексу економіки [3].

Отже, серед ключових проблем, які перешкоджають реалізації інвестиційного потенціалу машинобудівної сфери Миколаївського регіону та створенню мультиплікативного ефекту для інших конкурентних галузей промисловості області, першочергового вирішення вимагають наступні:

- низький рівень використання потенціалу виробництва інвестиційної продукції машинобудування для забезпечення потреб вітчизняних замовників машин та обладнання, що зумовлює зростання частки імпоротної продукції та обмежує державне замовлення на українську інвестиційну продукцію (енергозберігаюче обладнання, суднобудування, сільськогосподарське машинобудування тощо);

- поступова втрата кадрового потенціалу машинобудівної галузі внаслідок старіння кадрів, плинності, не престижності інженерних і технологічних спеціальностей внаслідок низької оплати персоналу у промисловому секторі регіону;
- неспроможність машинобудівних підприємств відповідати європейським і світовим технічним вимогам, рівень запровадження яких у вітчизняній промисловості залишається недостатнім і являється стримуючим чинником майбутнього розвитку виробництва машинобудівної продукції.

Саме тому з метою зміцнення потенціалу Миколаївського регіону та забезпечення його соціально-економічного розвитку на основі підвищення інвестиційної привабливості машинобудівної промисловості необхідно визначити та реалізувати відповідні заходи, серед яких: формування коопераційних зв'язків виробників машин і обладнання з державними науково-дослідними організаціями з метою оновлення зразків техніки, технологій, обладнання; поглиблення міжгалузевої інтеграції на взаємовигідних умовах; забезпечення державного замовлення на високотехнологічну машинобудівну продукцію; сприяння налагодженню науково-технічних, інформаційних, виробничих зв'язків вітчизняних виробників машинобудівної продукції з провідними виробниками ЄС на шляху їх адаптації до європейських вимог технічних регламентів та стандартів щодо виготовлення конкурентоспроможних машин та обладнання, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Головне управління статистики у Миколаївській області. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua>
2. Карась П.М. Особливості управління фінансовими ресурсами підприємств машинобудівної галузі/П.М.Карась, Л.О.Гришина, Н.В.Приходько//Збірник наукових праць КНТУ.-2012.-№22.-С.19-24
- 3.Пріоритети інвестиційного забезпечення структурних реформ у промисловості України.– К.: НІСД, 2014. – 57 с.

Гришина Лариса Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, зав. кафедри економіки і організації виробництва, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Миколаїв, e-mail: grishinappi@gmail.com

Gryshyna Larysa O. PhD Economics, professor of Economy and Organization of Production Department Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Nikolaev. e-mail: grishinappi@gmail.com